

Vliegen vangen in een spinneweb en nieuwe vliegen erin laten vliegen, dat kan spannend zijn! Een groepje van twee tot maximaal zeven kinderen kan dit spel spelen met behulp van doeblad R35. Het spel gaat als volgt.

Twee tot zes kinderen zijn 'vliegspelers'. Ze hebben elk een segment met zes hokjes van het web tot hun beschikking en zes pionnen (vliegen). Elke serie pionnen heeft een andere kleur.

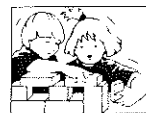
De vliegspelers gooien om beurten met de dobbelsteen. Na iedere worp worden in het eigen segment evenveel pionnen (vliegen) geplaatst als het aantal ogen van de dobbelsteen aangeeft. Is dat aantal bijvoorbeeld twee, dan plaatst de vliegspeler twee (vliegen) pionnen in het eigen websegment: een pion in vakje 1 en een in vakje 2. Wanneer alle vliegspelers een keer hebben gegooid en in ieder segment één tot zes vliegen zijn geplaatst, komt de 'spinspeler' in actie. De spinspeler speelt met een aantal zwarte knoopjes (spinnen) en twee dobbelstenen: één dobbelsteen met de kleuren conform die van de pionnen van de vliegspelers en een gewone dobbelsteen. Om de spanning erin te houden mag de spinspeler steeds drie keer achter elkaar met beide dobbelstenen werpen.

Gooit de spinspeler bijvoorbeeld achtereenvolgens rood en vier, blauw en twee, wit en zes, dan worden achtereenvolgens vier rode, twee blauwe en zes witte vliegen (pionnen) vervangen door zwarte knoopjes. Het is de bedoeling dat de spinspeler de vliegspelers de baas blijft. Welk segment zit als eerste vol met spinnen?

Variatie

U kunt zelf de spelregels aanpassen, bijvoorbeeld door het aantal vliegspelers uit te breiden of te verminderen of het aantal per beurt toegestane worpen uit te breiden.

Situatie

Werkles

Bedoeling

Structureren van ruimtelijke situaties in het platte vlak (2.4.2).

Eigenschappen van voorwerpen ontdekken en vergelijken (vorm, kleur) (6.1).

Aantal vaststellen (8.4).

Vergelijken en structureren van aantallen (9.1).

Doeblad R35

Materiaal

Zes series van zes pionnen.

Per serie een andere kleur, bijvoorbeeld wit, blauw, rood, groen, geel en oranje.

Enkele dobbelstenen met ogen.

Een dobbelsteen waarvan de kleuren overeenkomen met die van de zes series pionnen.

Een hoeveelheid (maximaal 36) zwarte knoopjes of fiches.

Organisatie

Begin met slechts twee vliegspelers en een spinspeler.

Jaarkalender

In de herfst zeer toepasselijk.

Leerlijn

☐ Groep 1.

☒ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Lukt het de spinspeler een gecombineerde opdracht uit te voeren?

Wordt er regelmatig geteld?

In dit bomenspel gaat het erom zo snel mogelijk op alle blaadjes fiches te leggen. Wie alle blaadjes vol heeft, is de winnaar. Maar die speciale dobbelsteen maakt het er natuurlijk niet gemakkelijker op! Als je pech hebt, moet je namelijk weer fiches van je boom áfhalen. U legt aan de kinderen in de kring het bomenspel uit met extra aandacht voor het gebruik van de dobbelsteen. Aan vier kinderen geeft u doeblad R36 en de bewerkte dobbelsteen.

De dobbelsteen ziet er als volgt uit.

Vlak 1: één blaadje (= op één blaadje mag een fiche gelegd worden).

Vlak 2: twee bladeren (= op twee bladeren mag een fiche gelegd worden).

Vlak 3: drie bladeren (= op drie bladeren een fiche).

Vlak 4: vier bladeren (= op vier bladeren een fiche).

Vlak 5: een blaadje met een kruis erdoor (= een fiche van een blad verwijderen).

Vlak 6: twee bladeren met een kruis erdoor (twee fiches verwijderen).

Wie heeft het eerst zijn boom volhangen met bladeren?

Loop tijdens de werkles regelmatig naar de groep die het spel speelt en stel vragen als:

Hoe is de stand?

Hoeveel bladeren zitten er aan jouw boom?

Wie heeft er al meer dan zeven bladeren aan zitten? Wie minder?

Wie heeft er veel pech bij dit spel? Hoeveel moest je inleveren?

Wie kan eens hardop tellen hoeveel bladeren er nu al vol liggen?

Wie heeft nu de meeste bladeren aan de boom?

Hoeveel bladeren moet ieder van jullie nog?

Variatie

Speel het spel met echte gedroogde blaadjes in de herfst (of lente).

Een andere mogelijkheid: teken een grote boom op de speelplaats (of in de speelzaal) en speel het spel met de kinderen als blaadjes. Dit kan tijdens het buiten spelen of in de speelzaal.

Situatie

Werkles

Bedoeling

Ordenen: tellen (8).

Aantal vaststellen (8.4).

Hoeveelheden structureren (eraf, erbij) (9.2).

Doeblad R36

Materiaal

Voor ieder kind twaalf fiches (of wat daarvoor door kan gaan).

Eventueel stoepkrijt of voldoende gedroogde blaadjes (zie onder 'Variatie').

Dobbelsteen (zie de lesbeschrijving). Als u een grote dobbelsteen beplakt met wit papier, kunt u op elk vlak de juiste tekening aanbrengen! Met prijsstickertjes gaat het ook op kleine dobbelstenen.

Organisatie

Tijdens de werkles speelt een groepje dit spel.

Jaarkalender

In de herfst of in de lente.

Leerlijn

☐ Groep 1.

☒ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Welke kinderen hebben een goed begrip van hoeveelheden, *meer* en *minder*?

Kunnen de kinderen de telrij opzeggen zonder aanwijzen?

Kunnen ze aantallen noemen zonder van tevoren hardop te tellen? Tot hoever?

Een lange rij maken en die in elkaar draaien tot een kluwen is een bekend en spannend bewegingsspel voor kinderen. Vooral voor degenen die midden in de kluwen terechtkomen. In dit lesidee gaat u met de kinderen twee variaties uitvoeren: een boom die dikker wordt en een boom die dunner wordt. De kinderen maken een lange rij, ze staan hand in hand. Het eerste kind blijft staan. Het laatste loopt daar om heen, terwijl het de rij in een cirkelvormige beweging met zich meeneemt. De kinderen zingen 'De boom die wordt steeds dikker', tot de hele rij als een kluwen tegen elkaar staat. Onder het zingen van 'De boom wordt hoe langer hoe dunner' loopt de rij in tegengestelde richting, totdat het eerste kind weer vrijstaat. Met een paar eenvoudige veranderingen kunt u met behulp van dit spel twee leuke rekenactiviteiten doen.

1 U verdeelt de kinderen, afhankelijk van de grootte van de groep, in twee of meer groepjes die onderling flink in aantal verschillen. Bijvoorbeeld een groepje van vier en een van tien. Of een van vier, een van tien en een van dertien. Al zingend maken de groepjes nu verschillende 'bomen'. Een paar kinderen staan apart en spannen een lint om elke 'boom'. Ze nemen de dikte op en maken het kleurlintje op die plaats vast (met schaar afknippen). Daarna leggen ze de linten in ronde vormen op de grond. (Eventueel in elkaar leggen.) Welk lint is het langst? Welke cirkel is het grootst? Welke 'boom' is dus het dikst? Bestaat die ook uit de meeste kinderen? (Er zijn dikke en dunne kinderen; je kunt ook dichterbij elkaar of verder van elkaar af staan.) Hoe groot zijn de verschillen, als elke 'boom' uit eenzelfde aantal kinderen bestaat?

2 U verdeelt de kinderen in een aantal even grote groepjes. Elk groepje vormt een kring (de boom). De kinderen houden elkaars handen vast en lopen achteruit, terwijl ze zingen: 'De boom wordt hoe langer hoe dikker'. Op deze manier ontstaan grote (buiten)kringen. Onder het zingen van 'De boom wordt hoe langer hoe dunner' gaan ze vervolgens weer dichterbij elkaar toe (binnencirkel). Met krijt kan worden aangegeven hoe 'dik' (buitencirkel) en hoe 'dun' (binnencirkel) de cirkels zijn. Welk groepje kan de dunste of de dikste 'boom' maken? De resultaten zijn met behulp van krijtcirkels gemakkelijk te vergelijken.

Situatie

Speelzaal

Buitenwerk

Bedoeling

Ontdekken van en omgaan met relaties tussen elementen in de ruimte (representeren en lokaliseren) (2.3).

Experimenteren/ervaringen opdoen met lijnmaten (4.2.1).

Eigenschappen van voorwerpen ontdekken en vergelijken (vorm, grootte, dikte) (6.1).

Materiaal

Lint of touw en schaar.

Krijt.

Organisatie

Laat ter vergelijking met dezelfde en wisselende groeps-grootte werken.

Leerlijn

☐ Groep 1.

☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Komen de kinderen spontaan tot ideeën over hoe je een 'boom' nog dikker of dunner kunt maken?

Leggen kinderen bij het vergelijken van de linten spontaan de relatie tussen *dik* en *lang*?

Een taart voor oma bestellen?

Nee hoor, zegt ze, geef maar een zakje ulevellen.

We moeten toch de bakker bellen?

Nee hoor, zegt ze, mijn kaarsjes zijn toch niet te tellen!

De trotse blik van een jarige Job, die met hunkerende ogen kijkt naar een taart met kaarsjes die wél te tellen zijn! Dat is nog eens een verjaardagsfeest! Maar oma heeft natuurlijk ook gelijk. Zoveel kaarsjes... Als we nu eens laten zien dat we die kaarsjes best kunnen tellen! Misschien vindt ze zo'n taart dan toch wel leuk. Een taart met wel honderd kaarsjes. Oei!

De kinderen bedekken de binnenkant van een grote plastic afwasbak met aluminiumfolie. Daarna vullen ze de bak tot ruim boven de helft met een door u klaargemaakte gipsap (denk aan een schort!).

Afhankelijk van het soort gips wacht u een bepaalde tijd om het iets te laten drogen. Wanneer het gips nog goed zacht is, maakt u met een stokje, dat net zo dik is als een kaarsje voor de verjaardagstaart, honderd gaatjes. Zodra de 'taart' hard is, gaat u die samen met de kinderen mooi versieren. Deze 'taart' gebruikt u niet alleen wanneer een kind uit de groep jarig is. Telkens wanneer er iemand jarig is (broertjes of zusjes van de kinderen thuis, papa, mama, oma, opa, uzelf of een collega), wordt de 'taart' van het juiste aantal kaarsjes voorzien. Dit kunt u variëren.

Door gekleurde kaarsjes te gebruiken en steeds per vijf of tien van kleur te wisselen;

Door kinderen van groep 1 met nog kleinere groepjes te laten tellen of hen de kaarsjes te laten insteken, terwijl groep 2 die telt;

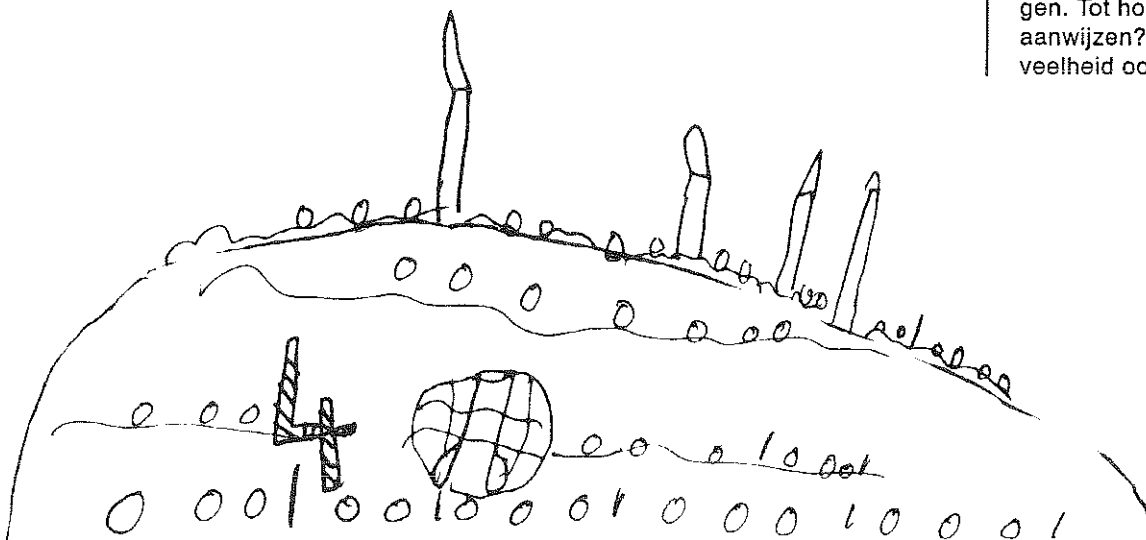
Door een kind met eenzelfde kleur te laten doortellen tot zover het komt of tot het om hulp vraagt.

Een prachtige gelegenheid om de kinderen eens te laten ervaren dat ze al groot zijn en veel verder kunnen tellen dan menigeen vaak denkt!

Variatie

U kunt de 'taart' als telleermiddel gebruiken. Laat een kind regelmatig al tellend kaarsjes in de 'taart' zetten tot zover het tellen kan.

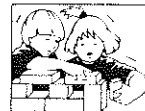
Niet alleen kijken hoeveel er al in staan, ook eens tellen hoeveel er nog in kunnen!

Situatie

Kring

Werkles

Bedoeling

Opzeggen van de telrij met aanwijzen (8.2).

Terug tellen, doortellen en serieel tellen (8.3).

Aantal vaststellen (hoeveelheid, resultaatief tellen) (8.4).

Materiaal

Afwasbak en aluminiumfolie.

Flinke hoeveelheid gipsap.

Stokje (even dik als de kaarsjes) voor het maken van gaatjes.

Materiaal naar keuze om de 'taart' te versieren.

Flinke hoeveelheid kaarsjes: tien rode, tien gele, enzovoort; eventueel stokjes met gekleurd papier.

Organisatie

Bij het maken van de 'taart' zult u zelf veel begeleiden.

Naast gerichte kringactiviteiten, waarbij teloefeningen met de 'taart' plaatsvinden, kunt u tijdens de werkles regelmatig een van de kinderen laten tellen. Ze vinden dit doorgaans best leuk.

Leerlijn

■ ☐ Groep 1.

■ ☐ Groep 2.

Observatie/evaluatie

Ga eens na tot hoever de kinderen de telrij kunnen opzeggen. Tot hoever komen ze met aanwijzen? Weten ze de hoeveelheid ook zonder te tellen?